

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bode naro-
du vodnik!

Izaja vsake srede.
Mesečne:
za solo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za solo leto Din 30.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vpliva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Recepti se ne vra-
tajo. — Plača in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kelečevski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2596. — Račun
po politni hranilnici
št. 14.994.

Delo Slovenske Ljudske Stranke „za narod“.

Oblastne skupščine. — Proračunske razprave v oblastnih skupščinah. — Nova korita. — Novi davki. — Neumestna baharija. — Za ljudske potrebe nič!

Pretekli teden sta zborovali obe oblastni skupščini v Sloveniji. V obeh skupščinah, v ljubljanski in v mariborski, so razpravljali o oblastnih proračunih.

Proračunske razprave so najvažnejši del vsega parlamentarnega delovanja in jedro vsega parlamentarizma je ravno princip, da o izdatkih za javne zadeve ne odločuje več absolutističen samodržec, tudi ne ministri, ampak ljudski zastopniki. Iz borbe za odločevanje o uporabi javnega (davčnega) denarja se je rodila na Angleškem pred 700 leti »velika listina svoboščin«, ki je temelj parlamentarizma v vseh današnjih državah. Zato je še dandanes proračunska razprava v angleškem parlamentu za vsakega Angleža brez izjeme ena najvažnejših zadev, kajti na podlagi proračunske razprave si angleški državljani lahko že za celo leto naprej izračuna, kako bo živel, boljše ali slabše.

Mi smo v tem oziru še daleč za Angleži, to je res. Pri nas žalibog še vedno ni izumrlo mišljenje, da o vseh naših javnih dohodkih in stroških odločuje »cesar«. Da je to naporno naziranje pri nas še danes tako globoko ukoreninjeno, temu je kriva okolnost, da smo Slovenci živeli v Avstriji nad 600 let in da je v Avstriji res dolga stoletja odločeval edinole cesar (vladar) o vseh javnih dohodkih in stroških. Parlament smo imeli v Avstriji komaj 50 let in zato ni čudno, če se med nami še ni dovolj utrnila zavest, da je odločevanje o javnih dohodkih in stroških stvar izvoljenih ljudskih zastopnikov.

Danes odločujejo (ali vsaj morali bi odločevati) o vseh davkih in o njihovi uporabi ljudje sami. V občini ne razpiše župan sam novih občinskih doklad, ampak jih sklene občinski zastop, ki ga izvolijo ljudje. Kar in kogar siljuje izvolijo, to imajo! Če izvolijo resne, pametne in preudarne gospodarje, ki znajo tudi z malo denarja kaj koristnega narediti, gre dobro; kjer pa izvolijo v svoje zastope ljudi, ki imajo le dolge jezike in krepka pljuča, a kratko pamet, tam gre slabo.

Mnogo javnih zadev je po naših zakonih pridržanih oblastnim skupščinam (deželnim zborom). Po sedaj veljavnem zakonu oblastne

skupščine še nimajo v svojih rokah vsega, kar bi morale imeti, ker so se šele začele, ampak mnogo stvari pa že imajo. In kakor sklepajo v občini o dokladah in njih uporabi od občanov izvoljeni občinski sveti (odbori), tako tudi o dokladah za deželne potrebe ne odločuje »cesar«, ampak od ljudi izvoljeni zastopniki ljudstva. Kakor za občino, tako velja tudi tukaj pravilo: Kar in kogar siljuje izvolijo, to imajo!

Pri volitvah v oblastne skupščine v Sloveniji se je večina ljudstva odločila za Slovensko ljudsko stranko. SLS ima danes v obeh oblastnih skupščinah v Sloveniji ogromno večino, zato pa je tudi edino ona odgovorna za vse, kaj se v oblastnih skupščinah dela oziroma ne dela. Tu ne pomagajo nobeni izgovori na »višje sile«, ker je dejanski položaj popolnoma jasen.

Kakor pa občinarji lahko presojajo vrednost in sposobnosti od njih samih izvoljenih občinskih odborov le po njihovih delih in po njihovem gospodarstvu, tako moramo presojati sposobnosti zastopnikov SLS v oblastnih skupščinah tudi le po njihovih delih.

Merilo za presojo delovanja občinskih in oblastnih in državnih zastopnikov pa so občinski, oblastni in državni proračuni.

Naši oblastni proračuni.

Kdor hoče sestaviti proračun, t. j. pregled o dohodkih in stroških v svojem gospodarstvu, mora najprej vedeti in ugotoviti, kaj ima ali koliko bo zaslužil in prejel, kajti brez te podlage ne morem vedeti, koliko smem izdati, če nočem zabresti v polom. Samo naštevane potreb, kaj bi vse bilo dobro narediti, to še ni proračun, ampak je le izkaz potrebščin!

Od večin obeh oblastnih zastopov v Sloveniji izdelani in pretekli teden sprejeti proračuni žalibog ne temelje na tem pravilu. Oba proračuna nista v resnici proračuna, ampak sta le izkaza nebrojnih potreb, ki bi jih bilo dobro uresničiti, če bi bil tukaj tudi potreben denar oziroma potrebni dohodki. Vsak človek lahko reče, da bi rad imel svojo hišo in grunt, potem lepe obleke, lepe čevlje, dobro jed in pijačo — samo to je križ, kje vzeti denar za take lepe stvari!

Proračun za ljubljansko oblast izkazuje celo vrsto lepih podpor za kmetijstvo, za šolstvo, za bolnice itd., samo tega ne vemo, kje se bo dobilo potrebno pokritje za vse te nameravane izdatke. Če namreč ne bo dohodkov v znesku 50 milijonov dinarjev, tudi podpor ne bo! Iz nič ni nič! S samimi lepimi željami se pa ceste ne dajo popravljati, ampak samo z denarjem!

Proračun za mariborsko oblast izkazuje celo za 70 milijonov dinarjev raznih potrebščin in podpor za najrazličnejše svrhe. Toda kje je denar? Kdo ga bo dal? Iz nebes ne bo padal na tla.

Če pregledujemo način, kako sta oba proračuna sestavljena, moramo le obžalovati, zakaj ni v njih postavljeno še za vsakega šampanjvalca po 5 do 10 steklenic šampanjca na dan. Tudi to bi se bilo lahko zapisalo — brez denarja!

Zato moramo reči, da stojita oba lepa proračuna pač na papirju, toda te lepe številke bodo ostale samo številke vse dotlej, dokler ne bo denarja.

Kdor pa piše ljudstvu samo številke, ne da bi povedal, odkod bo vzel denar, ta ljudi slepi in vara!

Oblastno premoženje.

Edino realno podlago za sestavo oblastnih proračunov bi smelo tvoriti zaenkrat (dokler ni drugih dohodkov) le oblastno premoženje (deželna imovina). Če je to premoženje premajhno, da bi se moglo ž njim in z njegovimi dohodki vzdrževati oblastno samoupravo, preostaja le dvoje: Ali razpisati nove davke, ali pa se oblastni samoupravi odreči in počakati na boljše čase.

Zanašati se pa na kakšne državne prispevke, ki jih še ni, je nedopustno varanje.

Iz obeh proračunov pa je razvidno, da je premoženje obeh oblasti tolikšno, da se že da samouprava vpeljati. Premoženje zares ni veliko, ampak ravno zato, ker ni veliko, je treba silno previdno in pametno razpolagati z denarjem, kar ga je.

Poglejmo sedaj, za kakšne namene so zastopniki večin v obeh oblastnih skupščinah določili denar, kar ga je tukaj.

Nova korita.

Oblastne skupščine v Sloveniji torej ne morejo računati s posebno gotovostjo na državno podporo, ampak se morajo predvsem zanašati le na svoja lastna denarna sredstva. Zato pa je previdno gospodarstvo z malimi sredstvi toliko bolj potrebno.

Kaj pa je napravila večina poslancev SLS v ljubljanski oblastni skupščini?

Ta večina je sklenila, da se porabi skoro polovica vseh realnih dohodkov, torej takih dohodkov, ki so tu, za oblastno skupščino in za aparat oblastne skupščine!

Eselesarska večina je sklenila, naj dobi predsednik oblastnega odbora na leto 50.000 dinarjev nagrade poleg svojih dnevnic. Oblastni odborniki naj prejema stalno plačo v znesku 4000 dinarjev mesečno in zraven tega še dnevnice! Vsi ti lepi dohodki pa se naj ne izplačujejo od tistega dne naprej, ko začne ti gospodje res delati, ampak tudi za nazaj, in sicer od 1. marca t. l. dalje!

Ali ni lepo, če je človek predsednik oblastnega odbora? Približno 100.000 dinarjev na leto ni za zaničevati! Tudi gospodje odborniki ne bodo od lakote pomrli, živeli bi pa, in sicer prav lepo živeli, lahko tudi z nekoliko manj. Ali nimamo torej prav, če rečemo, da je prva briga SLS bila, da najde za svoje zveste pristaše nekaj novih korit v oblastni skupščini?

Kako vse drugače so sklenili v Mariboru! Tudi mariborska oblastna skupščina ima svojega predsednika in svoje odbornike. Tam pa je bila klerikalna večina vsaj toliko dostojna, da je predsedniku in odbornikom sicer dovolila nagrade, toda brez dnevnic; nagrade pa šele od takrat naprej, ko bodo začeli gospodje res delati! V Mariboru so sklenili, da nastopita svojo službo takoj le dva odbornika, ki bosta seveda tudi takoj dobivala svojo nagrado, v Ljubljani pa prejema vsi odborniki, brez ozira na to, ali kaj delajo ali ne, svoje prejemke in to celo za nazaj!

Tako izgleda v resnici skrb SLS za »ljudstvo«. Kakor da bi bili »ljudstvo« samo gospodje klerikalni deželni odborniki!

Ali bo to postopanje kmetom v

Sloveniji odprlo oči? Če človek gleda nekoliko nazaj, bi skoro rekel, da ne! Naj klerikalna šiba uboge kmete še tako tepe, oni bodo volili in glasovali za — SLS...

Novi davki.

Glavna podlaga deželnih dohodkov so dohodki nekdanjega deželnega premoženja, vsaj za enkrat. Ker pa ti dohodki niso veliki, oziroma jih skoro nič ni, ker bo vzdrževanje deželnega premoženja skoro več veljalo kakor bo neslo, na drugi strani pa je vendar bilo treba najti pokritje za apetit SLS, so klerikalci svojo besedo, da ne bodo nalagali novih bremen na Slovenijo, po svoji stari navadi snedli in so sklenili, da bodo pobirali od vsakega vagona, ki se natovori ali iztovori v Sloveniji, po 10 oziroma 15 dinarjev davka.

Plačati bo torej treba od vsakega vagona premoga, ki se natovori v Trbovljah, po 10 dinarjev davka (ali pa 15, kakor ima že vagon 10 ali 15 ton). Od vsakega vagona riža, kave itd., ki se iztovori v Slo-

veniji, in od vsakega vagona moke ravno toliko. Tako tudi od lesa, in tako naprej.

Menda ni treba obširno razlagati, da je ta način obdavčenja skrajno nesocialen. Uboga ženica, ki komaj enkrat na dan zakuri svoj sobo, bo plačevala davek od premoga tako kakor največji bogataš, ki potrebuje ravno toliko premoga za kurjavo ene sobe. Reče, ki popije eno čašo kave, bo plačal ravno toliko kakor milijonar. Kajti jasno je, da se bo cena blaga vsled novega davka zvišala, plačal jo bo pa konzument in sicer vsi v enaki meri, reveži in bogatini.

Tako izgleda ljubezen SLS do ljudstva v resnici. S svojim novim davkom je SLS dokazala znova, da je vse njeno govorjenje o »ljubezni do ljudstva« in o »socialnosti« navaden švindel, kajti s svojim delom kaže SLS, da je samo zaščitnica denarnega žaklja.

To dokazujejo številke oblastnega proračuna, proti takim dokazom pa je vsak boj z besedami odveč. Številke govore!

Predsednik HSS Štefan Radić v Ptuj.

Po želji Haložanov, pristašev Slovenske kmetske stranke, se je vršil na belo nedeljo velik zbor v Ptuj. V veliki dvorani »Društvenega doma« se je zbralo nad 300 mož, ki so v polnem miru pričakovali prvega govornika. — V svojem govoru je predsednik Radić podal sliko sedanjega političnega položaja v državi in poudarjal potrebo strogega parlamentarizma. Postavil je zahtevo: Sedanja vlada naj se izpopolni s Hrvati in Slovenci, parlament naj se skliče na delo in po končanem delu naj se izvršijo svobodne volitve! Nadalje je orisal razmerje Hrvatov do Slovencev in ostro nastopil proti taktiki g. dr. Korošca, ki je Slovencev in Hrvatov v kvar. Prav pristržno je govoril predsednik Radić o slovenski pesmi, o Gregorčiču in Prešernu in o neposrednem kulturnem izražanju slovenskega naroda. Končal je s klicem: »Živela Slovenija!«

Za predsednikom Radićem je govoril tov. Prepeluh, nakar je povzel besedo zopet predsednik Radić, ki se je zahvalil za lepo udeležbo in poudaril prisotnost pristašev vseh drugih strank ter nato zborovanje zaključil s pozivom na naše pristaše, da bi se udeležili posebnega sestanka zaupnikov.

Na tem sestanku zaupnikov je predsednik Radić očrtal organizatorno delo, kakor ga je tekom let izvršila HSS na Hrvaškem, in govoril o nujni potrebi sodelovanja HSS in SKS v enem in istem pokretu. Poudaril je potrebo enotnega vodstva vsega pokreta, potrebo medsebojnega zaupanja in sloge.

Za predsednikom Radićem je govoril tov. dr. Novačan. Med Slovenci in Hrvati ne smemo delati napram Beogradu politike neklih zatiranih narodnosti, kakor smo jo delali napram Dunaju in Pešti, ampak se

moramo zavedati, da smo skupno s Srbi državni narod. Ako delamo opozicijo proti Beogradu, jo delamo proti sistemu pljačke in zapostavljanja ter se v tem boju vedno lahko najdemo skupno s Srbijanci. Podlaga za to skupno delo pa je ravno kmetska ideja. Ako poudarja Slov. kmetska stranka slovenstvo tudi napram HSS, je to umljivo, dokler obstoji poleg HSS tudi še srbiska zemljoradniška stranka.

V odgovoru je predsednik Radić dal prav tov. dr. Novačanu ter izjavil, da bo vodstvo HSS o vsem tem razmišljalo in storilo potrebne zaključke.

Govoril je še posl. Kelemina, ki je prav srečno zavrnil nezadovoljnosti iz Halož. Haložani s tov. Vindišem na čelu so sami poštenjaki, tvorijo pa v našem pokretu nekako levo krilo, radikalno-socialno krilo z ozirom na posebne krajevne razmere in veliko siromaštvo haloškega predela slovenske domovine. Te kraje so zanemarjale vse stranke in bo treba posvetiti v bodoče ravno Haložam največjo skrb ter jim nakloniti vsako podporo v njih stremljenju za izboljšanje socialnih razmer.

To se je videlo iz ogorčenih medklicev vrlih Haložanov med govorom poslanca tov. Kelemine, ki pač kot edini slovenski poslanec SKS za celo mariborsko oblast ni mogel vsega storiti, tudi ob največjem trudu in delovanju ne.

Govorila sta še tovariša Kirbiš in Vindiš, oba zelo navdušeno in ognjevito. Posebno tov. Kirbiš je v velikih potezah očrtal cilj kmetskega pokreta, pozdravljajoč voditelje, živega Radića, mrtvega Gubca in Stambolijskega.

Predsednik Radić je po vsem tem zaključil tudi zaupni sestanek in omenil, da nam bodo Hrvatje v

vsem pomagali in da se bo vodstvo HSS o tem še posebej posvetovalo in storilo zaključke.

Burno pozdravljen se je nato predsednik Radić v krogu prijateljev tov. Prepeluha in drugih podal h kosilu.

Iz ljubljanske oblastne skupščine.

Govori naših poslancev o proračunu.

Poslanec Franc Zupančič:

Visoka zbornica! Povodom svojega govora sem kritiziral proračun kot manjšinski poročevalec. Vsled te moje kritike se večina po nepotrebnem razburja in tudi poznejši govorniki večine so me ožigosali v tej smeri, češ, kako pridem jaz do tega, ker sem bil sam v finančnem odseku in sem sodeloval pri tem proračunu.

Gospodje, jaz moram to stvar pojasniti, da je resnica, da sem v tem odseku delal popolnoma stvarno in objektivno v vseh sejah, ampak na žalost moram konstatirati, da se je proračun sestavil preveč malomarno, površno in prehitro. Imeli smo tri seje, v katerih je bilo le čitanje in je g. profesor Jarc diktiral svoje podatke. Oblastnega odbora pri tem delu nismo videli. Pač pa vemo, da smo ta proračun, ki se nam je predvčerajšnjim razdelil, morali včeraj na brzi tempo predelati v celih petih urah. (Klic iz večine: Saj se je predelal že prej!) Prej se pravzaprav ni predelal nič. Meritorno smo se šele včeraj poglobili v ta proračun.

Gospodje, v petih urah je nemogoče predelati proračun, ki naj bo postavljen na trdne noge. To je popolnoma izključeno. Proračun, ki ga sprejmete na ta način, mora biti fiktiven. (Klic iz večine: »Saj smo vpoštevali tudi vaše predloge.«) Gospodje, če sem stavil stvarne predloge in če ste te predloge tudi uvaževali, hvala vam. Toda vseh naših predlogov niste sprejeli.

Mesta oblastnih odbornikov naj bodo častna mesta.

Gospodje iz finančnega odseka se boste spomnili, da ste se strašno razburjali radi tega, ker sem stavil manjšinski predlog, da so mesta skupščinskega predsednika in oblastnih odbornikov častna mesta in da se postavka: odškodnina skupščinskemu predsedniku in oblastnim odbornikom v znesku 300 tisoč dinarjev in potnine v znesku 100.000 dinarjev, skupaj torej 400 tisoč dinarjev črta iz proračuna in to iz tega razloga, ker ti gospodje itak dobivajo svoje dnevnice. To pa še posebno zato, ker niti ne vemo, kakor ste sami priznali, kedaj bo prišel čas, ko bomo mogli redno vršiti svoje delo. Kadar bomo imeli na razpolago dovolj denarnih sredstev da bomo mogli res uspešno vršiti svojo nalogo, kadar bomo mogli sestaviti natančen in točen proračun, potem bomo rekli: Za pošteno delo pošteno plačilo in takrat bomo tudi z obema rokama glasovali, da se tako skupščinskemu

Razkola v naši stranki torej ni in so vsi nasprotniki, v pričakovanju, da bo Bela nedelja s prihodom predsednika Radića v Ptuj v naše vrste zanesla razkol zaradi hrvatstva in slovenstva, bridko razočarani.

predsedniku kakor oblastnim odbornikom da primerno plačilo. To liko časa pa, dokler nimamo potrebnih sredstev, pa tega ne moremo priznati in ni nobena demagogija, če zahtevamo, da se ta postavka iz proračuna črta.

V finančnem odseku sem tudi povedal, da je ta proračun napihnjen. Na Dolenjskem pravijo, da je tak proračun v sredi votel, okrog kraja ga pa nič ni.

Ta proračun je tudi sestavljen iz samih števil, in tu vidite, da iz njega odseva ne povsem resno gospodarsko delo, ampak da je tukaj vse polno strankarskega obiležja.

Kam bo šel cestni davek?

Potem, gospodje, bi spregovoril še par besed glede cestnega davka. To vprašanje ni tako enostavno, kakor si mogoče gospodje predstavljajo. V tej debati niste povedali, kako mislite s tem cestnim davkom in kako ga hočete uvesti. Tukaj trdim, kakor se mi je v odseku povedalo, da se ta davek ne bo porabil samo za ceste, ampak bo splošen oblastni davek in da bo oblastni odbor razpolagal z njim kakor bo hotel.

Gospodje, ki so priporočali ta davek, so navedli eno dobro stran, češ da ga bo plačala Trboveljska premogokopna družba, da ga ona lahko plača, ker veliko zasluži. Toda, gospodje, ni tukaj samo Trboveljska premogokopna družba. V Trbovljah žive tudi delavci, ki morajo kupovati in plačevati živež ter druge življenjske potrebščine. Ta davek, ki ga bo plačala Trboveljska premogokopna družba, bo prevladala na revno delavstvo, prevladala ga bo tudi na revno žensko, ki uživa samo kavo in sladkor. S te strani je to socialno krivičen davek, ker ne bo razdeljen na vse enako, ker se bo moral plačevati tudi pri utovornju in iztovornju.

Če bo hotel oblastni odbor ta davek izvajati, je treba, da se deciderano izjavi, da se bo dohodek iz tega davka porabil v resnici samo za ceste. S tem se bo pomirilo tudi ljudstvo, ki bo reklo: Pa dajmo še to, da se bo res nekaj napravilo, ne pa da se nikjer in nikjer nič ne stori.

Deželne doklade.

Potem, gospodje, moram povdariti, da se oblastni odbor ni potrudil, kakor bi se bil moral. Ko so se v Narodni skupščini vršile razprave glede oblastnih samouprav, bi se moral celokupni oblastni odbor s prvimi brzovlakom odpeljati v Beograd in tamkaj napeti vse sile, da bi izposloval sredstva, ki nam

gredo po božji in človeški pravici, to so naše visoke deželne doklade, ki se neopravičeno zadržujejo v Beogradu.

Stranka tukajšnje večine je šla v vlado samo zaradi tega, govoril sem z različnimi kolegi večine, ki so izjavili, da je šla Slovenska ljudska stranka v vlado samo zato, da to uredi in da dobimo nazaj to, kar nam gre po božjih in človeških pravicah. Hočemo, da nam država plača 20 milijonov dinarjev, ki nam jih je dolžna za naše ceste, da nam odstopi posamezne vrste direktnih davkov, da bomo mogli stvar vzeti resno v roke, da bomo mogli potegniti deželni voz iz blata, da bo naše ljudstvo zadovoljno, in da se bo zboljšalo naše narodno gospodarstvo.

Preganjanje uradništva.

Vidite, gospodje, da ima oblastni odbor vse polno važnih gospodarskih vprašanj, toda se ni potrudil, da bi se poprijel dela v tem oziru, ampak je smatral za važnejše razna politična vprašanja. Gospodje, to, da se uradništvo, ki pripada eni ali drugi politični stranki, preganja in odpušča iz političnih razlogov, mora enkrat prenehati, ker je to na škodo davkoplačevalcev in celokupnega naroda.

Gospodje, mi smo se držali te linije. Ko ste pa prišli vi iz večine v vlado, ste nam dali z batom po glavi. Mesto prosvetnega referenta pri tukajšnjem prosvetnem oddelku je gotovo zelo važno. In prosvetni inspektor g. dr. Lončar, ki je zavzemalo to mesto, je bil gotovo mož na svojem mestu, ki je marsikomu ugodil in ki je popravil marsikako pravico, a vendar ste ga Vi kljub temu poslali v predčasni pokoj.

Odpuštili, penzionirali ste velezaslužnega predsednika Kmetijske družbe in šefa kmetijskega oddelka gospoda Sancina, ki je bil tudi velezaslužen za kmetijski stan: poslali ste ga v penzijo, dasi je bil fizično sposoben, duševno in telesno čil in zdrav. V Mariboru ste nam penzionirali inž. Vedernjaka, živnozdravnika in druge ekonomice. To je bilo za Vas bolj važno, kakor preskrbovanje onih sredstev, ki bi jih danes potrebovali, če hočemo ta proračun staviti na realna tla. To, gospodje, je treba konstatirati.

Razpust cestnih odborov.

Kar se tiče okrajnih odborov vidite, tudi tukaj ste napravili veliko pogrešk: kajti ti okrajni cestni odbori so bili sestavljeni iz najboljših ljudi, iz najbolj sposobnih mož, ljudi, ki so stvarno delali, pripravljali natančne programe in načrte, kako bomo odpravili z dnevnega reda cestno vprašanje. Ko je prišel naš odbor, ni imel nobene druge naloge prej, kakor brigati se za to, da jih odpravi. Postavili ste svoje gerente, ki naj upravljajo izboljšanje cest brez kontrole. Sami veste kaj se lahko vse zgodi, ako ni kontrole.

Gospodje, za veliko drugih gospodarskih potreb niste imeli časa, da bi postavili program, da bi začeli prve korake. So to vprašanja o elektrifikaciji naših mest, o regulaciji rek in potokov, o osuševanju barja; za vse te razne probleme

ste postavili investicijski načrt, ampak stvarnih konkretnih predlogov nimamo, da bi se že sedaj začeli ukvarjati z njimi.

Brezposelnost.

Potem, gospodje, moram tudi tukaj povdariti vprašanje o brezposelnosti. To je ona težka šiba našega slovenskega naroda; izseljevati se mora v pokrajine, kjer bi pošten drug državljan sploh biti ne maral. Brezposelnost je vzrok, da se mora Slovenec izseljevati v nezdrave in slovenskemu človeku neprimerne kraje. Za odpravo te brezposelnosti bi bi oblastni odbor poklican, oblastni odbor naj bi bil tu za to, da vpelje melioracijska dela, da preskrbuje sredstva, da bi se brezposelnost saj omejila. Vidimo pa, da ni ničesar storjenega. Tolaži nas samo s tem, da se bo napravilo nekaj takrat, ko bomo dobili denarnih sredstev. Odkritosrčno rečem, da ne maram izvajati demagogije, toda povdarjati moram, da gospod dr. Breclj ni sam večina. Gospod dr. Breclj je svojčas rekel glede resora za narodno zdravje, da je pasiven in da se ga radi tega ne sme prevzeti. Konstatiram, da je dotični resor res pasiven, toda dopomoglo bi se lahko na drugačen način. (Ogorčeni medklici.) Prevzeli bi lahko ministrstvo za javna dela in poljedelstvo. Vidite, gospodje, kar je slabega, to ste sprejeli, za vse dobro pa se niste brigali. Zato naj skrbi le opozicija, naj le ona pove, kako naj bi se prišlo do sredstev, toda gospodje, saj sami vidite, kako nas je malo, da bi mogli kaj delati. — (Predsednik zvoni.) Mi naj najdemo Kolumbovo jajce, ko nam odrekate tu vse pravice.

Ponovno smo že poudarjali in Vas prosili, kedaj pride končno ti isti čas, ko boste pričeli delati? (Medklici: »Da, jutri zjutraj ob 4. uri.«) Dobro, bomo videli. (Nemir, predsednik zvoni.)

Pravite, da boste dobili denarna sredstva od Beograda; toda balkanska bolezen: ima vremena, se je tudi Vas že prišla. (Nemir. — Predsednik zvoni.) Vidite, gospodje, pri takem početju in pri takem delu ne morete od nas zahtevati, da bi glasovali za tak proračun in izkazali večini zaupanje. Ta proračun, ki ga nam predlagate, ni realen proračun; program tudi ni kakor Vi pravite, torej kaj pa je potem? Zaradi tega mislim, da pri naši najboljši volji za tak proračun ne moremo glasovati in prepričan sem, da bo tudi večina to uvidela tako, da bomo vsi glasovali proti. (Odobrovanje na levici. — Smeh na desnici.)

Poslanec Janko Bukovec:

Gospodje! Predloženi proračun nikakor ni tak, kakršen bi moral biti. Kajti, dober proračun mora imeti na eni strani izdatke, ki jih bomo res izdali, na drugi strani pa dohodke, ki bi nam jih dale bolnice. Mi vemo, da so ravno bolnice pasivne in da dohodki iz zdravstvene partije iz daleka ne bodo zadostovali za vzdrževanje isti. Zato ta proračun ni tak, kakršen bi moral biti.

Govorilo se je tudi o deželnih do-

kladah. Zakaj se ni v času od 23. februarja do danes v Beogradu forširalo, da bi nam centralna vlada dala deželne doklade na razpolago. Saj ste imeli gospodje od večine najlepšo priliko, da bi si to izposlovali, saj ste bili v vladi. Rekli ste, da teh dokladov zato ne moremo resno vzeti, ker bi ta podlaga ne bila nič gotovega, nič pozitivnega. Jaz pa pravim, če bi imeli mi te doklade danes tukaj v Ljubljani, pa bi imeli takoj nekaj pozitivnega v rokah in če so te doklade za Beograd nekaj gotovega, so tudi za nas. Jasno pa je seveda tudi, da bo moral imeti zakon o zjednačenju davkov v svojih §§ tudi določila, kako se bodo oblastne finance iz teh državnih dohodkov dotirale. Gospodje pravijo, da se ni dalo ničesar napraviti, da ni bilo časa. Od 23. februarja pa do danes je poteklo precej časa in Slovenija je imela prav lepo priliko, da bi kaj dobila, ker je bila Vaša večina zastopana v centralni vladi. Bral sem v Vaših časopisih, da je sporazum med finančnim ministrom in oblastnim odborom že dosežen. Jaz sem tem poročilom tudi verjel, sedaj pa ko smo dobili proračun v roke, vidim, da to ni bilo res in da vemo danes prav toliko, koliko dobimo od centralne vlade, kakor pred 23. februarjem.

Poslanske dnevnice.

Obrnil bi pozornost na posamezne oddelke tega proračuna, pa to samo v principu. V prvi vrsti bi nekaj odgovoril, kar je rekel preje prof. Mazovec, in sicer na trditev, da ne bi mogel biti nikdo poslanec, če ni pravi bogataš, ako bi ne plačevali dijet. Kako je bilo v tem oziru pred vojsko. Saj smo tudi takrat imeli deželni zbor in deželne odbornike. Vsak posamezen poslanec je imel 10 K dnevnic. (Prof. Mazovec SLS: »Pa to je bilo veliko več sorazmerno, kot imamo danes.«) Gospod profesor, jaz le ne vem, zakaj se Vi tako strašno razburite vselej, kadar kdo samo omeni dnevnice. (Nastane vrišč in prekanjanje.)

Če so imeli poslanci svoje dni 10 kron dnevnic, pa računajte sedaj, koliko znaša to v današnji valuti. Saj imate v svoji sredi izvrstnega finančnega strokovnjaka. To bi odgovarjalo približno 100 Din dnevno. To omenjam samo zato, ker sem jaz rekel, da naj prejemajo poslanci, ki ne stanujejo v Ljubljani, 100 Din. Poslanci pa, ki stalno stanujejo v Ljubljani, pa dijet ne potrebujejo.

Kmetijska zbornica.

Dotakniti se moram še neke druge točke proračuna, ki se mi zdi neizmerno važna. Kajti ta postavka je važna za ustanovitev kmečke zbornice. Naš kmečki stan si ne bo mogel nikakor zboljšati svojega žalostnega stanja, dokler ne bo imel lastne kmečke zbornice. V tem proračunu pa vidim tozadevno postavko sicer zelo nizko ali ustavljena je na našo izrecno zahtevo. Dobro se zavedamo, da ni mogoče, da bi izboljšali kmečko gospodarstvo, dokler nimamo o vseh panogah našega kmetijstva točne statistike. Mi imamo zbornice za trgovino, obrt,

in industrijo, imamo delavske zbornice, samo najtežji stan, to je naš kmečki stan, nima svoje zbornice. Zato je prav in samo pravično, da je prišla ta oblastna skupščina na idejo, da pripomore k ustanovitvi kmečke zbornice. Mislim, da je to velika prednost in velik korak naprej, da pridemo do kmečke zbornice.

Dotakniti se pa moram še neke reči, ki bo morebiti še celo gospodom, ki sede tukaj pred menoj, neprijetna. V nekem zakonu, ne vem, v katerem stoji določilo, da se pobira kaldrmina od vsega blaga, ki se ga ocarini, ta kaldrmina pa se pobira v korist samo tistih občin, kjer so glavne carinarnice. To je absolutno krivično. To kaldrmino plačuje cela oblast in je absolutno krivično, da se porabi ta davek samo tam, kjer so carinarnice, ne pa v občinah, ki so jo plačale. Ti dohodki pri kaldrmini naj pridejo v dobro celi oblasti. (Poročevalec prof. Jarc: »Kar spravite to v zakon, pa bo.«) To ni moja stvar, ampak stvar oblastnega odbora, da to poskrbi.

Cestni odbori.

Pri cestah se pa moram dotakniti tudi še vprašanja, pa dasi vem, da bo to vprašanje razburilo večino, namreč vprašanja cestnih odborov. Celih 14 let so gospodarili stari odbori brez pravega nadzorstva, zato je ponekod delo tudi popolnoma zastalo in godile so se stvari, da bo prišel čas, ko boste slišali take stvari o teh cestnih odborih, da boste rekli, kako je bilo to v Sloveniji mogoče. Nato so prišle nove volitve in novi odbori, ki so delali prav dobro, ali o delu ni vodila večina računa in iz političnega razloga so se ti cestni odbori razpustili in delo se je ustavilo. (Nastane hrup in vrišč.) Danes imamo gerente in sosvet in jaz vem za slučaj, da je tak gerent in sosvet rekel: mi tega ne prevzamemo, ker je razpuščen odbor prav dobro delal.

Sedanji gerentje in sosveti ne delajo nič, ker pravijo: »Volitve bodo na belo nedeljo; pustimo stvar pri miru, da se izvršijo volitve.« In tako se nič ne dela. Po beli nedelji dobimo novoizvoljene cestne odbore. Dva meseca bo trajalo, preden se bodo konstituirali. (Medklici: »Naši se bodo že pravočasno konstituirali. Ne bodo rabili dveh mesecev!«) Vem, da se konstituiranje ne bo povsod izvršilo tako točno, kakor bi bilo treba. Tako se bo delo zopet zavleklo. Prišli bodo novi cestni odbori in bodo rekli: »Kmalu bodo srezke volitve.« Gospod predsednik je sam pritrtil, da bo v Sloveniji gospod veliki župan najtrže kmalu razpisal srezke volitve. Odbori sedaj zopet ne bodo delali, ker bodo ti posli potem prešli na srezko oblast. In tako se stvar ne prebota zavlačuje. Ali bi ne bilo bolje, če bi bili vršili delo še nadalje stari odbori, ki so bili v delo že uvedeni? Naše ceste bodo ostale tako razdrapane, kakor so. Gospod kolega iz žužemberškega okraja je omenjal, da so tam ceste že tako slabe, da ni mogoče več po njih voziti. Tako bo povsod.

Novi davki.

Kar se pa tiče novih dajatev, n. pr. dajatve po 10 Din od vagona, oziroma 15 Din od 15 tonskega vagona, je stvar tale: Ne rečem, da naj se to ne zgodi. Potrebe so tukaj in če je dana možnost, da dobi oblastna samouprava kaj dohodkov, jih je treba pogumno zagrabiti. Kakor čujem, se naloži samo v Trbovljah 100.000 vagonov premoaga na leto, tako da imamo že tukaj milijon dinarjev dohodkov. Mislim, da kapitalistična družba tega davka ne bo mogla prevesti na konzumente, če bi ga pa skušala, ne smemo tega dopustiti. Le to bi bilo želeto, da bi se ta postavka izboljšala. Čuli smo, da se iz Slovenije izvozi dnevno okoli 500 vagonov. To znesse na leto več nego milijon dinarjev, skoraj dva milijona. Zato bi se ta postavka lahko postavila v proračun kot faktična vsota, na katero lahko s sigurnostjo računamo, da jo bomo dobili.

Prosil bi pa pri tem, da bi se tudi pri tem davku upoštevale razmere. Nekaj čisto drugega je vagon svile ali sladkorja, kjer je vrednost tako velikanska, da davek 10 Din niti ne pride v poštev, nekaj čisto drugega je pa zopet prevoz vagonov peska, slame, drv itd. Tu je treba vendar gledati na to, da tako poceni blago ne bo preneslo z lahkoto tega davka; radi tega naj se v takih primerih davek nekoliko spregleda. Pesek sem omenil radi tega, ker je baš v višnjegorskem okraju razvita ta panoga gospodarstva in se tam naloži mnogo vagonov peska. Koliko je pesek vreden, ne vem; to bo vedel gospod tovariš Erjavec. (Poslanec Erjavec: »Vagon 10.000 Din«.) Vsekako se bo pri vagonu peska ta davek mnogo bolj poznal, nego pri vagonu kakega dragocenega blaga. Ali pa vzemimo n. pr. opeko! Ta je zelo težka in davek bo občuten. Radi tega naj bi se razmišljalo o vseh teh stvareh, kako bi se napravil razloček med različnimi vrstami blaga.

Kje je denar?

Sprožil bi rad še eno stvar, a si skoro ne upam. (Veselosť pri večini.) Gospod referent me je tako pogledal, da sem dobil vtis, da mu je čisto prav, če tudi o tem govorim. Vprašal bi namreč rad, kaj je s tistim denarjem, o katerem smo čuli v ekspoziciji gospoda velikega župana pred dvema mesecema, da ga ima bivša dežela izposojenega. Gospodje, ali mislite, da je ta kapital tako važen, da mora ležati kot vloga v hranilnici ali banki pa ne vem kako visokih obrestih? Ali bi ne bilo boljše, da bi ta denar porabili za popravilo cest? Mislim, da je popravila cest in boj proti metljivosti že tako važen, da se izplača vzeti denar iz dotičnih denarnih zavodov in ga porabiti kot posojilo v ta namen.

Izjavljam v imenu svojega kluba, da bomo glasovali proti proračunu, ker proračun ni tak, kakor bi moral biti.

Angleško sukno po solidnih cenah dobite pri Francu Pavlin, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

Poslanec Ivan Pipan

o proračunu za kmetijstvo. Ne bom se poslužil pravice, da bi govoril toliko časa, kolikor ga ima na razpolago govornik, kadar govori v imenu svojega kluba. Ne čutim namreč potrebe, da bi govoril za časopisje, ampak hočem povedati svoje nazore po kmečko v kratkih, pa morda radi tega bolj tehtnih besedah.

Zdi se mi, da je naša debata šele pri drugem poglavju, pri poglavju o deželni kulturi prišla na realna tla. Ves potek debate kaže, da se vsi zavedamo, da nas je rodila mati zemlja in da nas zemlja živi. Zato se vrši tudi ta debata nekako izredno spodobno in dostojno. Vsa dosedanja debata se mi je zdela, kakor nekaka predigra, kakor v višavah. Jaz se kot kmet v višave nisem hotel spuščati, zato sem si dovolil počakati toliko časa, da je prišla debata na varna tla.

Preidem torej brez kakega dolgega uvoda takoj k stvari. Rad bi nekoliko obširneje govoril glede deželnih posestev. Tu imamo pred vsem deželno posestvo Malo Loko. Kolikor sem informiran, je bilo to posestvo prvotno kupljeno za gospodinjstvo šolo. Ta gospodinjstva šola se pa ni ustanovila. Zato mislim, da to posestvo ne služi svojemu namenu in postavka 159.000 dinarjev pomeni pač previsoko obremenitev za naše razmere. Od tega posestva ima naša oblast, —

kakor izkazuje proračun — na leto samo 85.000 Din dohodkov. Ne nameravam tozadevno postaviti nikakega specialnega predloga. Zdi se mi pa potrebno, da si pridemo na jasno, ali se bo to posestvo namenilo za gospodinjstvo šolo ali ne. Če se posestvo ne bo rabilo za gospodinjstvo šolo in če se bo držalo samo kot vzorno posestvo, potem je pa vsekako potrebno pojasnilo, zakaj je taka razlika med dohodki in izdatki za to posestvo.

Glede kmetijske šole na Grmu je izjavil poslanec Pipan, da treba zvišati postavko za učne pripomočke, da se napravijo stanovanja za učitelje, da se poviša postavka za poučna potovanja učencev in učiteljev. Za kmetijski tisk naj se zviša postavka na Din 100.000. Zahteva zvišanje postavk za kmetijski nadaljevalni pouk na osnovnih šolah in gospodinjstvo šolstvo. Predlaga, da se vstavi v postavko za odškodnino vsled kužnih boleznih oškodovanim živinorejcem prispevek Din 100 tisoč. Za osrednjo sirarsko zadrugo v Bohinju predlaga 100.000 Din za podpore.

Razmere v Kastvu.

Kastav je v ostali Sloveniji skoro neznan kraj, čeprav je upravno združen z ljubljansko oblastjo. Ker pa je Kastav od ostale Slovenije popolnoma odrezan vsled novih državnih mej, je razumljivo, da se za razmere v Kastvu skoro nihče ni zanimal. Dobro zveze pa ima Kastav z Reko in Sušakom in zato je opravičljivo, če žele Kastavci, da bi bili združeni s Sušakom.

O razmerah v Kastvu je govoril v ljubljanski občinski skupščini občastni zastopnik Anton Širola. Njegov govor se glasi:

»Visoka skupščina! Znano vam je, gospodje poslanci, da smo na neki seji našega občinskega zastopa glasovali za to, da se Kastav pridruži primorsko-krajiški oblasti. Za to smo glasovali tudi na neki veliki javni skupščini. Dvomim pa, da bi bilo to vprašanje kmalu rešeno. Upam pa, gospodje poslanci, da nam našega sklepa ne boste šteli v zlo. Tega mi nismo sklenili iz kakega nasprotstva do vas, bratje Slovenci! Slovenci so nam ravno tako mili kakor Hrvatje in Srbi.

Razlogi za naš sklep so gospodarskega značaja. Mi smo danes mnogo bližje Karlovcu kakor Ljubljani. V Ljubljano moramo mi preko Karlovca. Zveza preko Št. Petra je nam zaprta, zveza s Sušakom pa nam je prosta. Sedaj pa premislite, kako veliki so upravni stroški, če mora priti k nam inženjer iz Ljubljane, da pregleda naše ceste. To je jasn dokaz, da spadamo pravzaprav k primorsko-krajiški oblasti.

Mi spadamo danes upravno pod

Ljubljano, v vojaškem oziru pod Karlovac, a glede sodstva pod Šibenik! Na ta način naš kraj ne more živeti. Reko smo izgubili in izgubili smo morje, od katerega smo živeli. To nam je vzela Italija.

Po pogodbi z Italijo bi mi sicer res smeli uvažati z Reke vse, kar potrebujemo, brez carin in taks. To stanje pa je trajalo komaj eno leto. Danes tega ni več. Zato predlagam slavni skupščini, da napravi v Beogradu vse potrebne korake, da se pravice našega kraja zavarujejo.

Drugo važno vprašanje so naše ceste. Tujec, ki pride k nam in pogleda naše ceste, mora dobiti vtis, da se nahaja kje v Afriki. Prej smo imeli krasne ceste. Danes pa so ceste take, da je sploh nemogoče voziti po njih. Zato ljudje tudi nimajo zasluzka. Na oni strani pa grade Italijani od Reke na Volosko 14 metrov široko cesto. To dela na naš narod strašen vtis, ko vidi, da se naše oblasti zanj ne brigajo.

Da je naš kraj bil odrezan od svoje prave zveze, to je posledica parcelacije Hrvatske, ki jo je izvedel PP-režim. Tako stanje pa je nevzdržno, kajti mera našega trpljenja je polna. Namesto da bi naše oblasti skrbele, da se naše trpljenje ublaži, pa oblasti nalagajo narodu vedno občutnejše globe.

Evo en sam slučaj. Jaz sem vnet pristaš hrvatske seljačke stranke in sem predsednik njene okrajne organizacije. Mi smo sklicali shod, na katerega bi imel priti tudi naš predsednik Radić. Shod pa je bil

prepovedan, a tako pozno, da ni bilo mogoče ljudi pravočasno obvestiti, da shoda ne bo. Ljudje, ki niso vedeli, da shoda ne bo, so se zbrali zaradi tega v velikem številu. Jaz sem prišel na shod povedat ljudem, da shoda ne bo, ker je zabranjen. Zato pa me sedaj uradniki, ki so sami samostojni demokrati, preganjajo in ljudem nalagajo občutne kazni. To ni v redu, to ni zakonito in zato prosim gospoda velikega župana, da tem razmeram napravi konec. (Živahno ploskanje.)

Dopisi.

Iz kranjske okolice. Velikonočni torek je bil v Kranju velik spektakelj. Na »Novi pošti« je imel poslanec Brodar napovedan shod. Pripravljen je bil za ta dan na imeniten govor, veliko lepši govor, kakor jih je nekdanj imel v »Ljudskem domu«. Namenjen je bil, delo klerikalnih ministrov v blagor Slovenije tako pohvaliti, da bi se kmetom kar sline cedile. Toda, o joj! Pri svojem prihodu v Kranj je izvedel, da so »naši« ministri padli in da so jih nehvaležni Srbi grdo napodili z ministrskih stolov. Nič ni pomagalo, da so bili ti »naši možje« pridni in ubogljivi kakor otroci in da so v zbornici glasovali za vse predloge v korist radikalnih Srbov. Izgovorili so si samo to, da bi smeli vsaj v Sloveniji kazati svojo moč. Zdaj je pa tudi te moči konec. — Kaj naj tedaj pri teh razmerah napravi Brodar s shodom? Naučen govor ne »paše«, novega govora pa ne zna. Kaj tedaj? Dal je zadnji hip razglasiti, da shoda v Kranju ne bo. In res, v gostilni na »Novi pošti« ni bilo shoda, po drugih gostilnah pa so kmetje zborovali in razbijali šale iz ponesrečenega Brodarjevega shoda. Sicer pa je Brodarju žal, da je poslanec v Beogradu, ker se za njega kot predsednika Jugoslovanske kmečke zveze nihče ne zmeni. Bolje bi se postavil ako bi nastopil v ljubljanski skupščini kot občastni odbornik namesto dr. Milavca. Brodar bi znal dvigniti cene poljedelskim pridelkom, kar dr. Milavec v svojem delovnem programu vključuje mogočni večini, ki stoji za njim, ni mogel obljubiti. Denar je glavna stvar. Živino, mleko, les in sploh poljedelske produkte dobro prodati, v tem je rešitev kmeta, ki ima zdaj preveč dela in stroškov, pa od dela premalo dobička. Vse pridige o mlečnosti krav in povišanju produkcije bodo imele malo uspeha, ako se ne izboljšajo prodajne razmere. Dokler bodo pri nas zapirali kmetice, ki na trgu liter mleka za 25 par podražijo, za kmeta ne bo rešitve. — Take reči sliši Brodar v Kranju od kmetov, — tudi od Umeka, — lahko vsak ponedeljek. Pač bi se dalo v Beogradu to zadevo pametno izriniti, kajti tam je pravi kraj za gospodarsko kmečko politiko. Ali, kaj hoče on tam doli s takimi predlogi, ko mu dr. Gosar s svojo delavsko politiko vodno sedi za vratom, in kjer je zdaj sploh vse »naše« načrte vrag vzel, tudi vse tisto,

kar so poslanci sebi dobrega storili! Mastne dijete pa poslanci še vlečejo, tako v Ljubljani, kakor v Beogradu. In to je dobro za oboje, tako da ni nesreče brez sreče.

Studeneec pri Dobu. Naš pred kratkim ustanovljen odsek prost. gas. društva je takoj po ustanovitvi razvil živahno delavnost. Pripravil si je vse potrebno za nadaljni obstoj, zbral mnogo denarja za postavitev doma in nabavo orodja. Vendar so stroški previsoki, da bi mogel te svoje načrte sam v kratkem času izvršiti. Da se gmotno odpo- more in vzbudi zanimanje zase pri domačinih in tujcih, v ta namen priredi v nedeljo 1. maja vrtno veselico na vrtu gosp. Svetlinove. Naše društvo je za celo okolico zelo potrebno, zato si je že ob prvem početku pridobilo številnih prijateljev in dobrotnikov. Upa, pa, da si bo s prireditvijo pridobilo še novih. Veselica sama obeta biti pestra in zanimiva, da se bo vsakdo lahko razveselil in prišel na svoj račun. Zato pridite 1. maja vsi, gasilci in negasilci, na Studeneec, kjer vas čaka prijazen sprejem in veselo razvedrilo.

Beričevo. Pri nedeljskih volitvah v okrajni cestni odbor je sijajno zmagal naš odlični pristaš tov. Ivan Grad. Kljub silnemu pritisku od strani SLS. Dobil je 20 glasov, dočim je imel nasprotni kandidat le 12 glasov. To je častno priznanje moži dela in poštenja. Znani klerikalni agitator je letal dva dni okoli in si do kolena zbrusil noge, da bi preprečil Gradovo izvolitev, toda zaman. Ljudje gledajo in preso- jajo. Dani se, vsepovsod se dani in kolikor večja je svetloba, tem- bolj izginjajo klerikalci. Vprašamo sedaj klerikalce, ali je šlo pri teh volitvah za vero, ali za delo v cest- nem odboru, ali je šlo za poštenje, ali za korupcijo? G. Kuhar je dal po končanih volitvah na neprime- ren način izraza svojemu nezado- voljstvu nad izvolitvijo tov. Grada. Imel bo opraviti s sodiščem.

Beričevo. Zahvaljujem se občins- kim odbornikom iz Podgorice, Do- la in Dolskega za izvolitev v okr. cestni odbor, ker je to priznanje za dosedanje moje nepristransko in pošteno delo. Ivan Grad.

Ponovavas pri Grosupljem. — V obližju Ponove vasi je girček s pri- jazno cerkvico sv. Nikolaja, od ko- der se nudi krasen razgled. Od tam je približno 10 minut oddaljena podzemeljska jama Ledenica. V obližju iste sta bili najdeni v letu 1826 še dve novi podzemeljski ja- mi, kateri sta bogato okrašeni z na- ravnimi krasnimi kapniki. Zlasti je pa krasna takozvana »Županova jama« ter izgleda kakor krasna dvorana. Dne 15. maja t. l. priredi društvo za ureditev podzemeljskih jam slavnostno otvoritev, združeno z veselico na Taboru. Vabljeni vsi od daleč in blizu, da si ogledate krasoto naših podzemeljskih jam.

Studeneec pri Krškem. Tukaj smo imeli na velikonočni ponedeljek igro »Miklovo Zalo«. Udeležilo se je mnogo ljudstva. Igra je zelo do- bro uspela. Ustanovilo se je tukaj nestrankarsko društvo, ki prireja

slšine igre, ki mu želimo mnogo vspeha. — Žalibog, da se je tudi na velikonočni ponedeljek ob pol enaj- sti uri dopoldne, ravno med sveto mašo, igrala strašna igra, namreč z noži, plankami in vozniimi vagami. Posledica tega je bila, da so mo- rali tri fante iz naše fars naložiti na voz in odpeljati v bolnico v Kr- ško. Pretepači so prišli iz bivše Štajerske iz občine Blanca in vasi Blanca, torej čez Savo, očitno zaradi pretepa, ker so s seboj pri- nesli orožje, štihi-nože, s katerimi so dvema fantoma razrezali obraze da je bilo grozno. Enemu je viselo celo oko, ki ga je izkopal iz prave- ga mesta. Eden je imel prerezano roko, drugi je imel 5 cm dolgo no- ževo špico zalomljeno v plečah. Kaj bo sedaj? Eni si hladijo svojo ne- spametno junaštvo v ječah, drugi trpe grozne muke v bolnici. Končno bo eden slep, druge bo bolel žep celo življenje. — Fantje, pogovor pravi, da »pamet je bolja kot ža- met«.

Cirkovce na Dravskem polju. Na belo nedeljo smo imeli žegnanje, kakor vsako leto ta dan. Do danes je še vsako belo nedeljo kri tekla po Cirkovcih, a letos ne. Tudi pri nas se bo to neumno pretepanje, kakor kaže, nehalo. Sosedni farani pravijo, da se pri nas z ročico dobro jutro vošči, za tako hudobne nas imajo. Še hujše pa je, da nas imajo za norca, da na belo nedeljo žabo kronamo. Prosim Vas, tov. urednik, pogledite v Ljubljani po starih ar- hivih ob priložnosti, mogoče je kje naše žabje kronanje zabeleženo. Silno radovedni smo, katerega leta je to bilo, mogoče istega leta, ko so lemleržani pri Poljčanah bika v zvonik vlekli, ker je baje na cer- kvenem stolpu trava rasla. Kamor pridem, povsod to veliko zanima- nje za naše žabje kronanje, najbolj nas pa vlečejo za nos Podovčani in špeharji Prepolci. Kako ste kaj več- raj žabo kronali, me danes marsi- kdo vprašuje, ko hodim po kupčiji. Te radovedneže sem za drugo leto osebno povabil, naj se udeleže naše slavnosti, tega kronanja. Prosim Vas, tov. urednik, če zveste kaj toč- nega o našem žabjem kronanju, da nam blagovolite sporočiti, ker že- limo jasnosti. — Politično Cirkov- ljani spimo. Kako so že napravili s klerikalci v Beogradu? A ja, ven so jih vrgli. Že prav tako, sedaj se ne bodo več ponujali in vsiljevali kot k... a. Korže Makso.

Sodražica. Težka nesreča je za- dela hišo Košmrlovo, ko je kruta smrt ugrabila dne 12. t. m. in vzela staršem sina, na katerega edinega so računali za dobrega naslednika. Franc Košmril je bil v svoji najlepši starosti, v 32. letu. Bil je miren in tako priljubljen mladenič, da mu ga ni bilo skoraj para. Pogreb, ka- teri se je vršil dne 15. aprila t. l., je najbolj pričal, kako je bil mla- denič priljubljen v domači in so- sednih občinah, da skoraj starejši ljudje ne pomnijo tako obiskanega pogreba. Franc je bil zvest Sokol in požrtvovalen gasilec, zato sta mu v slovo nagovorila za Sokola brat Oberstar in v imenu gasilcev na- čelnik Vrdan. France, bodi Ti zem- ljica lahka!

Iz zunanje politike.

Balkan.

Kakor smo že poročali, bi se mo- rali pregovori med našo državo in Italijo voditi na podlagi revizije ti- ranske pogodbe in ratifikacije net- tunskih konvencij od strani naše države. Italija pa o kaki spremem- bi te pogodbe noče ničesar slišati, zato so ta pogajanja padla v vodo. Da bi pa prišel spor pred društvo narodov, tega se Italija boji in gro- zi z izstopom iz društva narodov. Angleško časopisje, ki je poprej napadalo Jugoslavijo, je sedaj za- čelo napadati Italijo, to se pravi An- glija ne želi vojne, ker dobro ve, da nova vojna znači za njo novo propadanje. Tudi Francija je iste- ga mišljenja in dasi so se po vojni med Anglijo in Francijo pojavila nesoglasja, sta se ti dve državi združile v tem vprašanju in skupno nastopata i v Beogradu i v Rimu za poravnavo spora. Nov moment v tem sporu je nastal s povratkom grškega politika Venizelosa iz Pa- riza v domovino. Venizelos se je vr- nil na mig francoske vlade, da de- luje za nekako grško - jugosloven- sko zvezo. Grčija tudi ni prijetna italijansko - albanska pogodba in v njeno korist je, da nastopa skup- no z nami. Tudi bi bil s tako zvezo narejen prvi korak do gesla Bal- kan balkanskim narodom. Pozor- nost je vzbudila tudi francoska po- nudba posojila Romuniji. Vse ka- že, da bo doživela italijanska diplo-

macija na Balkanu polom in le s kako posrečeno vojno bi bil njen vpliv zagotovljen, toda brez pomo- či Anglije si bo Italija premislila začeti vojno.

Rusija.

Te dni se je dogodil svetovno - političen dogodek. Rusija in Švica sta se popolnoma sporazumeli. Na švicarskih tleh ima svoj sedež »Društvo narodov« in Rusija se ni udeleževala zasedanja tega dru- štva, češ, ker se vrši na švicarskih tleh. Z vstopom Nemčije v »Dru- štvo narodov« in z eventualnim vstopom Rusije pa bi bil zmanjšan vpliv Anglije na to društvo. Potem bi se »društvo narodov« popolno- ma razbilo, ali pa bi ostalo in po- stalo s tem res zaščitnik miru. Ru- sija se hoče z obnovitvijo diplomati- skih odnošajev s Švico, približati »društvu narodov«. To dokazuje tudi to, da je pristala Rusija na to, da se Estonsko - Ruska pogodba re- gistrira pri Društvu narodov in da se bo Rusija z Litvinom na čelu udeležila »gospodarske konferen- ce« pod okriljem »društva naro- dov«. Istotako se pogaja Rusija s Francijo in Jugoslavijo ter se na- povedujejo nova pogajanja z An- glijo.

SVILENE RUTE najnovejše vrste najcenejše pri Fr. Pavlin, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

Predlogi naših oblastnih poslancev.

Pretekli teden je predložil ob- lastni poslanec tov. Janko Bukovec naslednje važne gospodarske pred- loge na predsedstvo oblastne skup- ščine:

a) Za izsekavanje slapov na Krki v žužemberški občini.

Bivši deželni odbor Kranjske je na gotova razdobja dovolil primer- no vsoto za izsekavanje slapov, ki zrastejo v Krki med Dvorom in Žu- žemberkom. To so takozvani treb- ški slapovi. Med vojno in po vojni pa se ti slapovi niso nikoli izsekali, ter so vsled tega zrastle v tako znat- ni meri, da ovirajo tek Krke ter za- ostaja vsled tega voda po travni- kih, ležečih ob reki Krki. Ti trav- niki so last kneza Auersperga, ka- tere pa imajo v zakupu agrarni upravičenci, in posameznih posest- nikov. Ravno ti travniki omogočajo živinorejo v tej okolici, kjer višje ležeče senožeti zdaleka ne odgo- varjajo gospodarskim potrebam. Vsled teh dejstev so posestniki na- vezani na travnike ob Krki, da si pridobijo potrebno seno za neo- hodno potrebno živino. Vsled na- rastlih slapov poplavi Krka ob vsa- kem deževju te parcele, nanosi na- nje blata in dračja, s tem pa pokva- ri ves pridelek vsled zamočvirje- nosti travnikov, na katerih raste sa- mo biček, ki je popolnoma neuži- ten. Ker je živinoreja v tem okraju edini vir dohodkov iz kmetijskega gospodarstva, je obstoj tamkajšnjih posestnikov ogrožen.

Pri vsakoletnih poplavih pa ne trpe samo travniki, ampak tudi hi- še in gospodarska poslopja, ležeča ob Krki. Ob sličnih poplavih nasto- pi voda v hiše in gospodarsko po- slopja do 1 metra v višini, razjeda zidovje in ovira promet, ker pride tudi most pod vodo. Vstavi pa tudi ves obrat številnih mlinov in žag.

Z izsekanjem slapov bi se pro- dukcija sena dvignila kvalitativno in kvantitativno, da bi popolnoma odgovarjala potrebam.

Zato predlagamo, visoka skupšči- na skleni: Oblastnemu odboru se naroča, da takoj preskrbi potreben kredit za izsekavanje slapov v Krki med Dvorom in Žužemberkom in ta dela do 15. julija 1927 izvrši.

b) Za zgraditev vodovoda v Ga- berju.

Vas Gaberje v občini Brusnice ima 418 prebivalcev in 117 hiš in trikrat toliko gospodarskih poslo- pij. Prebivalstvo se peča s kmeti- stvom, katerega glavna panoga je živinoreja. Ta velika vas pa nima vode. Kakih 200 m od vasi in naj- manj 50 m nad vasjo pa je močan studenec in bi, zajet, dajal dosti vo- de za celo vas. Vodovod od tega studenca je nujno potreben.

Zato predlagamo, visoka skupšči- na skleni: Oblastnemu odboru se naroča, da da takoj napraviti načrt in proračun za vodovod v Gaberju na stroške oblasti, in potem uvede vse potrebno, da se ta vodovod zgradi v najkrajšem času.

Novice in razno.

Govor predsednika HSS Stjepana Radića, ki ga je imel na belo nedeljo na sestanku v Ptuj, bomo objavili v celoti v prihodnji številki.

Seja okrajnega odbora v Kranju se vrši v ponedeljek, dne 2. maja ob 10. uri kakor običajno.

V Kamniku se vrši seja okrajnega odbora Slov. kmet. stranke v nedeljo, dne 1. maja ob 10. uri pri tov. Cerarju.

Kredit za popravilo cest v Sloveniji. Kot poročajo iz Beograda, bo odobrila tekom tega leta gradbena direkcija v Beogradu gradbenima sekcijama v Ljubljani in Mariboru kredite za popravilo cest v Sloveniji.

O sestanku v Ptuj poroča glasilo glasilo slovenske inteligence, samostojno-demokratsko »Jutro« stvari, ki so silno važne za politiko v Sloveniji. Tako n. pr. izvemo iz »Jutra«, da se je Radić pripeljal v Ptuj z avtomobilom, in to z državnim avtomobilom! To je važna zadeva, kajti če bi se bil Radić pripeljal v Ptuj s šajtrgo, bi bila politika v Sloveniji vse drugačna! Potem je zelo važno, kdo je v nedeljo vse bil v Ptuj. To morajo vedeti zlasti ženske, da jim ni treba sumničiti gospodov soprogov, da so zašli v kakšno sumljivo družbo. Kljub vsej »Jutrovi« točnosti pa so gospodje pozabili na nekaj zelo važnega. Pozabili so namreč povedati, ali ima medjimurski radićev dr. Odić brke pod nosom ali je obrat? To je važno, to! Ali pa koliko šprikelj je bilo na državnem avtomobilu? Ali ni to važno? Ni pa prav nič važno za »Jutro«, kaj je Radić povedal ... Povedal je pa toliko, da bi tudi »Jutra« nič ne škodovalo, če bi svojo praznino znało enkrat napolniti s kakšno pametno mislijo!

Poročil se je dne 18. t. m. pri Spodnji Sv. Kungoti nad Mariborom naš dober pristaš g. Joško Kolaric pos. in rez. častnik v Jastrebnih z gđ. Miciko Voľaj iz Vitana. Želim obilo sreče.

Oseba vest. Dr. Leopold Mejač, privatni zdravnik se je za stalno nastanil v Mokronogu in ordinira vsak dan v »Tratarjevi« hiši, kjer je do sedaj ordiniral g. dr. Češarek; prevzel je tudi ordinacije za bolniško blagajno.

Pomladansko porotno zasedanje v Ljubljani se otvori v ponedeljek, dne 16. maja. Zasedanje bo trajalo cel teden in je določenih za to zasedanje že več zanimivih obravnav.

S'rašna smrt triletnega dečka. V hercegovinskem selu Zlati se je te dni triletni sinček seljaka Pera Perišić igral v svinjskem hlevu s prešiči. Kasneje je našel oče v svinjaku samo še nekoliko ostankov otrokovega trupla.

Dve železniški nesreči. Pri Dobju v Bosni je brzovlak iz Grahovice povozil nekega seljaka. — Pri Sarajevu je tovorni vlak zavozil v voz, ki je baš pasiral progo. Sinek je bil tako silen, da se je voz strl, ubita pa sta bila tudi oba konja, vprežena v voz. Voznik je k sreči pravočasno odskočil in si tako rešil življenje.

Grahovo. V torek dne 19. aprila je upepelil ogenj vse gospodarsko poslopje, kozolec, skedenj, svinjake gospoda Šegota, po domače Lukov. Zahvaliti se je samo pridnim sosedom, domačemu, posebno za sosednemu gasilnemu društvu iz vasi Žerovnica, da ni pogorela vsa vas.

Mala Nedelja. Narodno kulturno društvo vprizori v Društvenem domu pri Mali Nedelji v nedeljo dne 8. maja ob pol 4. uri popoldne Finžgarjev narodni igrokaz s petjem »Divji lovec«. Med odmori in pri prosti zabavi s plesom svira domača godba. Prireditelji se vrši ob vsakem vremenu. Ponavljanja ne bo! Vse ob blizu in daleč vabi k obilni udeležbi — odbor.

Zveza slovenskih vojakov in svetovne vojne priredi veliko slavnost v Petrovčah v proslavo vsem padlim vojakom lavantinske škofije na dan Vnebohoda dne 26. maja 1927. Popoldne ob 3. uri se bo igrala velika bojna igra na prostem »Kalvarija«. I. dejanje na dan mobilizacije 1914, II. dejanje pri kadru, III. dejanje na gališki fronti, IV. dejanje na fronti na Doberdolu, V. dejanje pa v fašistovskem robstvu.

Nove poljedelske postaje. Poljedelsko ministrstvo je dovolilo poseben kredit v znesku 300.000 Din za ustanovitev novih državnih poljedelskih postaj za izboljšanje raznih vrst semen. Te postaje se ustanove v vseh oblastih.

Obisk američanskih Slovencev. Poročila potovalne pisarne »Cosulich - Linija, Simon Kmetec« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13, naglašajo, da je pripravljenih veliko število američanskih Slovencev za izlet v njih staro domovino »Jugoslavijo« z brzoparnikom »Presidente Wilson« preko naših za Slovence najbližjih luk »Dubrovnik« in »Trst«. Prvo izkrcanje bode dne 24. maja t. l., drugo dne 7. julija t. l., tretje dne 19. avgusta t. l. v Dubrovniku; v Trstu vsakokrat en dan pozneje. Vsa druga pojasnila daje brezplačno zgoraj omenjena pisarna.

Usoda sekvestiranih veleposestev. Glasom mirovnih pogodb je prišlo v Jugoslaviji pod sekvester 161 nemških, 1029 madžarskih, 955 avstrijskih, 7474 turških in 120 bolgarskih posestev. Od 161 nemških posestev je bilo doslej likvidiranih 32. Večina nemških posestev pa še ni mogla biti likvidirana, ker gre za industrijska podjetja, katerih lastniki niso dobili našega državljanstva. Z Avstrijo so računi že skoraj poravnani. Vprašanje neznatnih nepremičnin, ki so še pod sekvestrom, o v kratkem rešeno. Od madžarskih posestev je treba de-sekvestirati samo še 77. Pač pa je ostalo nerešeno vprašanje turških posestev, ker naša država s Turčijo še ni sklenila tozadevne pogodbe.

Amnestija na Bolgarskem. Povo-dom velikonočnih praznikov je bilo na Bolgarskem pomiloščenih 300 kaznencev. Pomiloščeni so večino-ma politični zločinci.

Brezžična oddajna postaja v Domalah se prične v najkrajšem času graditi; potrebni material je že do-spel.

Velik sneg v Črni gori. V vsej Črni gori je zapadel te dni velik sneg. Na več krajih je prekinjen promet.

Nevihita na Jadranu, ki je divjala prošle dni, je napravila obilo ško-de na dalmatinski obali, predvsem pa na otokih.

Največja in najhitrejša ladja sveta »Saturnia« z motornim pogonom je last parobrodne družbe »Cosulich Line« v Trstu (zastopstvo Simon Kmetec v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13) in odpluje prvič iz Trsta dne 21. septembra t. l. proti Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos Aires. Ta v ladjedelnici v Trziču (Monfalcone) zgrajena motorna ladja ima 24.000 bruto reg-ton in vozi 21 morskih milj na uro ter jamči eno novo ekspresno zvezo z Južno Ameriko; zasluži pa svojo omenitev tudi radi sredstev za svojo najmodernejšo opremo. Iz Trsta bode vozila redno preko Neapla in Marseille, kar je zelo važno za iz Srednje Evrope, Francije, Švice in Severne Evrope došle potnike. Oceanska vožnja v Južno Ameriko bo izvršena v 9 (devetih) dneh.

Porušena katedrala v Lisaboni. Na velikonočno soboto popoldne, ko je bila ob priliki vstajenja cerkev v Lisaboni nabito polna vernikov, se je zrušil nenadoma obokani strop. Ruševine so pokopale veliko število prisotnih. Doslej so izveleli izpod ruševin dva mrtva in 30 težko poškodovanih. Okoli 400 oseb je bilo lahko poškodovanih.

Turisti pojedli svojega tovariša. Turisti iz Buenos Aires-a v Južni Ameriki so napravili veliko turo v planine. Pri tem so se izgubili in jim je zmanjkalo hrane. Da so utešili svoj glad, so se trije domenili ter četrtega ubili in pojedli. Ko so se vrnili srečno iz planin, je prišla stvar na dan. Turisti ljudožrci so bili aretirani.

Katastrofalna poplava v Ameriki. Reka Missisipi je porušila nasipe. Dva milijona hektarov obdelane zemlje je pod vodo. Na tisoče ljudi je zbežalo s poplavljenega oziroma ogroženega ozemlja. Oblasti in »Rdeči križ« so organizirale veliko rešilno in pomožno akcijo.

Anglija najbolj gosto naseljena država na svetu. Po podatkih zadnjega ljudskega štetja je znašalo prebivalstvo Anglije 37 milijonov 750.000. Od zadnjega ljudskega štetja se je znatno zvišalo število žensk, ki presega število moških za 1 milijon 700.000, kar se smatra za posledico vojne. Na kvadratno miljo odpade povprečno 649 oseb, kar znači, da je Anglija najbolj gosto naseljena država na svetu.

4-leten morilec. V Chambersburgu v Pennsylvaniji je ustrelil 4-leten deček svojo mater, ker ni pustila, da bi se igral z vžigalicami. Ko je prišel mrtvaški oglednik, ga je hotel pobič zabosti s kuhinjskim nožem. Zdi se, da otrok ne ve, kaj se pravi biti mrtev. »Še bom to storil,« je dejal, ko je zapustil svojo mater mrtvo v mlaki krvi ter prihitel sosedom povedat »da mati kr- vavi«.

TEDENSKI KOLEDAR.

1. maja, nedelja: Filip in Jakob.
2. maja, ponedeljek: Anastazij.
3. maja, torek: Najd. sv. križa.
4. maja, sredo: Florijan.
5. maja, četrtek: Pij V.
6. maja, petek: Ivan Pj.
7. maja, soboto: Stanislav.

SEJMI.

1. maja: Železniki, Svibno, Tirna, Planina pri Črnomlju, Trava, Boh. Bistrica. Videm-Dobrepolje, Ljubno, Sv. Filip, Hajdina, Sv. Barbara v Halozah, Lipnica, Muta, Velenje.
2. maja: Banja Loka, Peklo, Arnež, Rogatec, Velenje, Poljčane.
3. maja: Fara, Selce, Podsreda, Sv. Rok, Selnica, Sv. Marija v Jar., Loka.
4. maja: Jesenice, Srednja vas v Boh., Poljane, Sorica, Videm, Konjice, Bistrica, Sv. Jurij ob juž. žel., Sv. Lovrenc, Svečina, Gornjigrad, Sv. Trojica.
5. maja: Črnomelj, Št. Gotard, Toplice, Trbovlje, Brežice.
6. maja: Sv. Barbara.
7. Sp. Kostrivnica.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56.75
Za 1 liro	Din 3.05
Za 1 avstr. šiling	Din 8.—
Za 1 češko krono	Din 1.68
Za 1 franc. frank	Din 2.22
Za 1 zlato marko	Din 13.50
Za 1 švicarski frank	Din 10.94

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobe po nizkih cenah pri I. G. N. ŽARGI, Ljubljana,

Nove najdbe v Egiptu. Raziskovalec Cecil Firth je po dvome-sečnem mučnem delu odkril novo grobnico iz dobe faraonov. Po daljšem preiskovanju pa se je prepričal, da je odkril grobnico kralja Zosera. Na stenah je namreč več rizb kralja Zosera. V hodniku k grobnici je našel 12 vrčev iz alabastra, Znanstveni krogi smatrajo to Firthovo odkritje za največje in najpopolnejše, kar jih je iz dobe faraonov.

V sovjetski Rusiji bodo odpravili velikonočne počitnice. Prihodnje leto nameravajo odpraviti v vsej sovjetski Rusiji na srednjih in visokih šolah velikonočne počitnice. Na srednjih šolah bodo imeli mesto velikonočnih počitnic takozvane »pomladanske počitnice«, ki se bodo pričele 22. aprila ter trajale do 2. maja.

Koliko vrst znamk je na svetu? Po poročilu nekega strokovnega lista je 53.727 različnih vrst znamk na svetu in sicer: 41.850 navadnih pisemskih znamk, 3962 uradnih znamk, ostale so paketne, časopisne, telefonske, brzojavne in druge vrste znamke.

Strela udarila v cerkev. V Königs-hofnu v Nemčiji je med hudo nevihto treščilo v zvonik tamošnje cerkve. Strela je popolnoma porušila zgodovinski stolp. Cerkev je bila nabito polna, vendar so ostali vsi ljudje nepoškodovani.

Razprodaja ostankov

po velikonočni prodaji desortiranih čevljev v
garantirani kvaliteti po najnižji ceni, in sicer

od Din 20.— do 100.— za par.

Vsakdo si čevlje lahko ogleda ter jih sigurno kupi
za tako ceno, ki jo nikjer ne dobi. — Pohitite, dokler
traja ta zaloga!

Detajlna prodaja CARL POLLAK D. D.
Ljubljana, Dunajska c. 23, na dvorišču.

Vlada, ki se drži z nasiljem. Proti sedanji albanski vladi se je novembra meseca lanskega leta ljudstvo uprlo. Upor je predsednik albanske republike s silo zadušil, upornike pa je vojno sodišče obsodilo na smrt. Vendar se s tem ljudstvo ni dalo ukrotiti in se zbirajo posamezni rodovi zopet oboroženi proti nasilni in od Mussolinija podkupljeni vladi, ki jo bodo prej ali slej zrušili.

Strašen spopad dveh rodbin. V Vukovcu blizu Skoplja sta se obitelji Muharenovi in Garibovi že dolgo prepirali radi neke male nji-vice. Pred nekaj dnevi so se moški in druge obitelji znašli na njivi ter se po kratkem prepiru začeli obdelovati s sekirami. Pretep je bil strahovit. K sreči so se blizu nahajali orožniki. Ali ko so prihiteli na lice mesta, je bil stari Muharenovi že mrtev. Tik ob njem je z razbito glavo ležal Demir Garibovi, ki je čez eno uro izdihnil. Esrefa in Šerifa Garibovića so prepeljali v bolnico, kjer se borita s smrtjo, okrevala pa bosta morda Asim Muštafa in Adem Romadan. Tri nepoškodovane pretepače so izročili sodišču.

Zastopniki poljskih gospodarskih organizacij prispejo v Jugoslavijo. Iz Beograda poročajo, da bo v maju t. l. prispelo v Jugoslavijo 20 uglednih zastopnikov poljskih industrijcev in trgovcev. Beograjska Trgovska zbornica je na svoji plenarni seji te dni sklenila prirediti gospodarskim zastopnikom bratskega naroda lep sprejem.

Beograjsko trgovstvo za obnovitev trgovskih stikov z Rusijo. Te dni se je vršila plenarna seja beograjske Trgovske zbornice, na kateri se je povdarjala želja, da bi Jugoslavija čim prej obnovila trgovinske stike z Rusijo. Glasovi, da bi se z Rusijo čim prej sklenila trgovinska pogodba, so torej vedno glasnejši. Važno je, da se je za to odločno izreklo trgovstvo naše prestonice.

Albanski agenti odvajajo naše Albance. Iz Skoplja poročajo: Italijanski albanski agenti nagovarjajo naše Albance k selitvi v Albanijo. Te dni jo je popihal na pregovarjanje teh ljudi v Albanijo župan občine badolske (okrožje Kosovska Mitrovica). Z njim vred je izginilo šest drugih vaščanov Albancev. Poizvedbe so ugotovile, da so se stavili Albanci na razpolago Kosovskemu komiteju ter da so bili podkupljeni od albanskih, oziroma italijanskih agentov.

Konkurzi v Jugoslaviji. V prvem četrtletju 1927 so registrirali v Jugoslaviji 349 konkurzov, v istem času lanskega leta 212; letos je bilo torej konkurzov za 62% več kot lani. Lepi klerikalni uspehi!

Kako dolgo traja rak pri človeku? Angleško ministrstvo za narodno zdravje objavlja podatke o trajanju raka pri človeku. Statistika pa velja samo za slučaje, ko se bolnik ne leči. — V tem primeru traja rak prsnega koša 38.3 mesecev, rak ženskih spolnih organov približno dve leti, rak v ustih in na jeziku 16 in pol mesecev, rak grla 14 mesecev in pol, rak v želodcu pa 16.8 mesecev. Seveda je pri tem treba upoštevati dejstvo, da je težko ugotoviti začetek in pa stopnjo bolezni. Kakor izhaja še iz nadaljnjih izjav uglednih zdravnikov, je operacija še vedno najuspešnejše lečenje raka.

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge!

Volitve v okrajne cestne odbore.

Po prvih poročilih o izidu volitev v okrajne cestne odbore, ki so se vršile preteklo nedeljo, se je Slovenska kmetijska stranka na celi črti krasno odrezala. Veselo moramo pozdraviti posebno izid volitev v ljubljanski okolici. Skrajne napore in ljuto borbo so napovedali klerikalci proti našim tovarišem Ivanu Gradu, Jakobu Kušarju in Alojziju Javorniku. Kljub vsemu pritisku in nasilju pa so bili vsi trije izvoljeni s častno večino. Z njihovo izvolitvijo je bila izrečena tudi nezaupnica oblastnemu odboru, ki je cestne odbore razpustil. Klerikalci so trdili, da so bili cestni odbori razpuščeni radi tega, ker je veliki župan imenoval odbornike, ki nimajo nikakega zaupanja med ljudstvom. Tovariša Kušar in Grad sta bila preje imenovana, sedaj sta pa dobila zaupanje naravnost od ljudstva in s tem ovrгла razlog razpusta cestnih odborov. Kako strastno borbo so vodili proti nam klerikalci dokazuje tudi agitacijsko pismo g. kaplana Milavca iz Iga. Toda kljub temu smo dobili v ljubljanski okolici polovico izvoljenih odbornikov. Ljudstvo v gospodarskih odborih noče politike, ampak delo in poštenje. Naši možje so dobili popolno priznanje in to je naša zmaga.

Narodni gospodar.

Drugi pastirski tečaj na Jesenicah.

V nedeljo 10. aprila se je vršil na Jesenicah v občinski dvorani drugi pastirski tečaj, katerega je priredil radovljiški planinski odbor. Prireditelj je uspela v polni meri ter je celo prekašala lanski prvi tečaj za pastirje. Tečaja se je udeležilo preko 100 planinskih pastirjev in nad 60 zastopnikov srenj, kmetijskih podružnic in raznih kmetijskih organizacij ter gospodarjev. Načelnik planinskega odbora g. Ivan Ažman je pozdravil navzoče, med njimi tudi okrajna kmet. referenta Hladnika in Marinceka, jeseniškega župana Andreja Čuferja in šumarskega upravitelja inž. Rusa, nakar je agrarni komisar dr. Spiller-Muys otvoril tečaj. — Prvi je predaval odborov posle vodeči tajnik, okr. kmet. ref. Josip Sustić o pastirstvu v obče in o dolžnosti planinskih pastirjev v špecijelnem. Predavatelj je ugotovil, da se pastirstvo kot stan oziroma poklic prinas vse premalo uvažuje, pastirski poklic se s strani splošnosti celo naravnost omalovažuje, kar je dokaz gospodarske slepote in zaostalosti, ki se pri bilanci našega planinskega gospodarstva kruto maščuje. Žal pa omalovažuje pastirski stan navadno sam gospodar oziroma srenja, enako tudi sam pastir. Taka gospodarska nezrelost in pa cela vrsta drugih gospodarskih nedostatkov imajo za posledico splošno revščino kmeta v planinskih krajih. Namen rednih pastirskih tečajev je, privedi gospodarja (srenjo) ter pastirja do takega izpolnjevanja dolžnosti enega napram drugemu, da bosta oba deležna čim večjih gospodarskih koristi. Zato je tečaj ravnotako važen tudi za gospodarje oziroma gospodarske odseke. Predavatelj je v podrobnem naštel in obrazložil vsa dela, katera bi moral vršiti pastir med pašo, — ali vsaj nekatera! Kakor letos, pridejo tudi prihodnje leto za nagrade v poštev le najpridnejši pastirji, ki bodo vršili med letošnjo pašo najboljše dela.

Sledilo je poučno in nazorno podano predavanje g. okr. živinozdravnika Sl. Zarnika o zdravstvu pri živini, prvi pomoči pri oboleli živini na paši in o postopku pastirjev ob pojavu kužnih bolezni. Predavatelj je podal celo vrsto koristnih in praktičnih nasvetov, med drugim tudi glede metiljavosti.

Kot tretji predavatelj je nastopil znani planinar g. Anton Cvenkel iz Ljubnega, ki je predaval o govejem zolju in njegovem zatiranju. G. Cvenkel je prvi, ki je načel to važno vprašanje in je teoretsko in praktično temeljito proučil. Podal je jasno sliko življenskega razvoja in velike škodljivosti tega nevarnega živalskega zajedavca. Orisal je organiziran boj proti govejemu zolju s strani gospodarskih organizacij v Nemčiji, ki je imel najlepše uspehe. Le pri nas se nikdo ne zgane, tudi gospodarji in pastirji

ne storijo takorekoč nič zoper to nadlogo, ki se vsled tega rapidno širi in povzroča velike gospodarske škode. Znano je, da so kože, preluknjane od ličink zolja, veliko manj vredne, slabše se jih plačuje osobito, ker so navadno poškodovane najboljše partije istih. — Poslušalci so bili g. Cvenkelnu zelo hvaležni za njegova izvajanja.

Po predavanjih so se razdelile nagrade vzornim pastirjem, ki so bili predlagani od posebnih občinskih komisij. Razdeljenih je bilo 18 prvih nagrad po 100 Din, 26 drugih po 80 Din in 24 tretjih nagrad po 50 Din. Skupaj je bilo nagrajenih 68 pastirjev, katerim se je povrnilo tudi polovico železniških stroškov. V celoti je razdelil odbor 5585 Din 50 par.

Prihodnje leto se vrši na Jesenicah enak tečaj. Želeti je le še, da vpeljejo to velevažno gospodarsko prireditev tudi drugi planinski okraji Slovenije!

Poljedelske razstave. Poljedelsko ministrstvo je rezerviralo za letošnje leto kredit 1 milijon dinarjev, ki se uporabi za subvencije za prirejanje poljedelskih razstav in za izplačevanje nagrad razstavljalcem.

Zivinorejska zadruga Žabnica je priredila dne 19. aprila pregled plemenskih bikov in krav v svrhu ureditve rodovnikov. Komisija, katera je obstojala iz gg. vet. Goljarja, srez. kmet. ref. Hladnika in tajnika živinorejske zadruge Predoslje Zupana je odbrala od 31 prignanih krav 18 sposobnih za vpis v rodovnik in 3 bike. Načelstvo je razdelilo ob tej priliki tudi 1000 dinarjev nagrade najboljšim živinorejcem. Načelstvo je v teku enega leta obstoja zadruge z dobrim in vestnim gospodarstvom privedlo zadrugo do tega, da razpolaga s tremi lastnimi in prav lepimi biki, kar je vsega priznanja vredno. Živinorejske zadruge, posnemajte!

Polovična vožnja za posetnike zagrebškega velesejma. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila posetnikom spomladanskega velesejma v Zagrebu, ki se bo vršil od 1. do 8. maja, polovično vožnjo za vse vlake, izvzemši simplon-orijent ekspres. Poleg tega je generalna direkcija popustila od zahteve, da morajo posetniki sejsmske legitimacije žigosati na domači postaji. To pomeni znatno olajšanje za posetnike, ki lahko kupijo legitimacije v domačem kraju ali pa šela v Zagrebu in se lahko brez žiga domače postaje brezplačno vozijo nazaj. Vozni listek, ki ga kupi posetnik pri odhodu v Zagreb, in sejsmska legitimacija dajeta vsakemu posetniku pravico do brezplačnega povratka.

Ženske in moške NOGAVICE

najfinejše kvalitete po nizkih cenah pri **FRANCU PAULIN**, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

Kolesarji pozor

poznavalec koles bo kupil samo

GRITZNERJEVO KOLO

najboljši material, zato tudi najceneje. — Edino le pri

Josip Petelinc-u

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

„Težakovo hranilno in zdravilno olje za živino“

je najboljšo sredstvo za okrepitve zahranne živine, o čemur govori že več sto pohvalnic. — Naročite za poskušnjo vsaj eno ročko od 5 kg za Din 125.— pri trdki

M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13**Semenski oves, la spilitki portland-cement** (Salona-Tour) **umetna gnojila** (rud. superfosfat, kalijeva sol, kajnit, thomasova žlindra), kakor tudi **DEBELI in DROBNI pšenčni otrobi** vedno v zalogi pri**„EKONOM“**

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica.

Vsem odjemalcem nudimo za bližajočo se sezijo najboljšo

98-99% modro galico

po ceni Din 6.40 za kg franko Ljubljana. Cena velja samo pri takojšnjem plačilu.

Javite, koliko kilogramov galice boste rabili.

„EKONOM“

LJUBLJANA,

osrednja gospodarska zadruga.

Z manjšim kapitalom

želim pristopiti k dobrodučemu podjetju na deželo.

Pismene ponudbe poslati na upravo „Kmetkega lista“ pod „Kapital“.

Prodajajte**„KAŠTEL“-ovo Sirošče.**

Največja izdelovalnica „Sirošča“ v naši državi, v tekočini in prašku.

„Sirošče“ v prašku napram sliki

je najboljša in najpraktičnejša kvaliteta.

Zahtevajte cenike! Pri večjih naročilih posebno velik popust.

„Kaštel“ d.d., Karlovac**Pomlad!**

Negavice, kravate, srajce, rokavice, namramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen škarije, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

LJUBLJANANajnižje cene!
Točna poštežba!

V najem oddam

stanovanje

s trgovskim lokalom na deželi, pripravno za krojača, ki bi hotel imeti poleg naročenega dela tudi malo trgovino z obleko. — Naslov se izve pri upravi „Kmet. lista“.

Pozor!

Vsi bralci lahko dobijo po spodaj označeni izvanredno nizki ceni vse vrste obutev, osebno ali po povzetju. Vposlati je treba številko noge ali pa odtis stopala, širokost in višino noge, ter navesti obliko ameriki. ali šimi. Vrsta in oblika ter cene istim so:

Muški čevlji, ameriškega oblika, visoki, črna boka	Din 170.—
Muški čevlji, šimi (spicasti) oblika, visoki, črna boka	Din 180.—
Muški čevlji, šimi (spicasti) oblika, nizki, črna boka	Din 160.—
Ženski čevlji, šimi (spicasti) oblika, visoki, črna boka	Din 170.—
Ženski čevlji, šimi (spicasti) oblika, nizki, črna boka	Din 141.—
Ženski čevlji, šimi (spicasti) oblika, s špango, črna ševro	Din 182.—
Ženski čevlji, ameriškega oblika, visoki, črna boka	Din 166.—
Ženski čevlji, ameriškega oblika, nizki, črna boka	Din 138.—
Ženski čevlji, ameriškega oblika, nizki, črna teletina	Din 100.—
Fantovski visoki čevlji, črna boka, od 81—85	Din 105.—
Fantovski visoki čevlji, črna boka, od 86—89	Din 135.—
Fantovski polčevlji, črna boka, od 81—85	Din 90.—
Fantovski polčevlji, črna boka, od 86—89	Din 120.—

Dekliški visoki čevlji, črna boka, od 26—30	Din 100.—
Dekliški visoki čevlji, črna boka, od 31—35	Din 115.—
Dekliški polčevlji ali s špango, od 26—30	Din 70.—
Dekliški polčevlji ali s špango, od 31—35	Din 90.—
Otroški čevlji, od 18—21	Din 82.—
Otroški čevlji, od 22—26	Din 40.—
Otroški čevlji, od 26—30	Din 68.—

Za ružave čevlje je treba doplačati in sicer:

Za moške in ženske visoke	Din 16.—
Za moške in ženske nizke	Din 10.—
Za fantovske in dekliške visoke	Din 7.—
Za fantovske in dekliške nizke	Din 5.—
Za otroške	Din 4.—

Detajlna prodaja Carl Pollak d.d., Ljubljana, Dunajska c. 23.**Pozor!****PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI**

Telefon št. 149, 968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. račun 13.853

(Ziro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.